

Research Paper

Comparing the Effectiveness of Training of Self-Expression Skills and Self-Monitoring Strategies on Academic Self-Efficacy in Students with Learning Disability

Shahnaz Ahmadi¹, Ali Sheykholslami^{2*} & Asghar Nakhostin Goldoost³

1. Ph.D Student of Educational Psychology, Department of Psychology, Ardabil Branch, Islamic Azad University, Ardabil, Iran.
2. Professor, Department of Counseling, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.
3. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Ardabil Branch, Islamic Azad University, Ardabil, Iran.

Citation: Ahmadi, S., Sheykholslami, A. & Nakhostin Goldoost, A. (2024). [Comparing the Effectiveness of Training of Self-Expression Skills and Self-Monitoring Strategies on Academic Self-Efficacy in Students with Learning Disability (Persian)]. *Journal of Learning Disabilities*, 13 (2):6-17. <https://doi.org/10.22098/jld.2024.14482.2147>

doi 10.22098/jld.2024.14482.2147

Article Info:

Received: 2024/01/19

Accepted: 2024/01/23

Available Online: 2024/03/11

Key words:

Self-Expression Skills, Self-Monitoring Strategies, Academic Self-Efficacy, Learning Disability

ABSTRACT

Objective: The purpose of this study was to compare the effectiveness of training of self-expression skills and self-monitoring strategies on academic self-efficacy in students with learning disability.

Methods: The method of the current research was an experiment with a pre-test-post-test design with a control group. The statistical population of this research included all the students enrolled in the learning disabilities center of Ardabil city in the academic year of 2022-2023, from which 45 people were selected by available sampling and after random replacement, they were divided to three experimental groups and a control group (15 people in each group). The data collection tool was the academic self-efficacy questionnaire. The implementation process of self-expression skills and self-monitoring strategies were carried out for 10 one-hour sessions, and the control group did not receive any intervention. The results were analyzed using Univariate Covariance Test.

Results: The results of the covariance analysis showed that after controlling the effects of the pre-test, there is a statistically significant difference between the average scores of the three experimental and control groups in the total score of the academic self-efficacy variable.

Conclusion: Therefore, teaching self-expression skills and self-monitoring strategies are effective approaches to improve students' academic self-efficacy.

Extended Abstract

1. Introduction

Learning disability is a neurological disorder that affects the brain's ability to receive, process, store and respond to information (Abo Bakr Othman et al, 2023). Learning disability is defined as persistent problems in learning to read, write or do mathematics despite normal intelligence, healthy hearing and vision, sufficient motivation and social cultural opportunities (Jose, 2018). On the other hand, in the case of students with

learning disabilities, evidence shows that they score lower in academic self-efficacy than their peers (Baird et al 2009; Stagg et al, 2018). Academic self-efficacy is a person's belief that he can successfully complete academic tasks and achieve desired results. Self-efficacy plays an important role in areas of achievement, because the level of academic self-efficacy is a strong predictor of a person's orientation, level of motivation and persistence (Showers & Kinsman, 2017). Lin et al (2016) claimed that when students believe that their abilities are growing, they

*Corresponding Author:

Ali Sheykholslami

Address: Professor, Department of Counseling, Faculty of Educational Sciences and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

Tel: +98 (45) 33515526

E-mail: a_sheikholslami@yahoo.com

are more likely to accept challenges, persist in continuous efforts, and learn from mistakes and obstacles, thus reducing procrastination and avoidance. They reduce education.

Adolescents with learning disabilities may excel in one area, but underachieve in others. Adolescents with learning disabilities have low academic achievement, which can have a negative impact on how they feel about school and themselves (Igbengo & Ademokuya, 2020). Self-expression is defined as a way of thinking and behaving that allows one to defend one's rights while respecting the rights of others. It is the ability to positively and constructively express one's rights and needs without violating the rights of others (Franklin, 1998). Teaching assertiveness skills is a form of behavioral therapy that helps people advocate for themselves to empower themselves in today's terms. Pari & Kumar (2017) concluded that self-expression training helps to improve the level of self-esteem, psychological well-being and academic achievement among adolescents, using appropriate learning strategies such as self-monitoring technique can be useful for students (Zimmerman, 1989). Self-monitoring training usually helps people not to be passive and to search for the reasons for their success or failure (Kanaani, et al, 2017). Hsu (2020) reported in his research that self-monitoring increased students' self-efficacy and the use of self-regulated learning strategies. According to the records of the above research, it can be said that many teenagers have lived with various learning disabilities for years, often without their parents or teachers recognizing this issue. Without appropriate intervention, these teenagers often become frustrated and perform far below their potential. This leads to the loss of self-esteem and self-confidence of adolescents (Igbengo & Ademokuya, 2020). Self-monitoring and self-expression interventions are well supported in the research record as improving academic factors for students with learning disabilities. However, studies implementing assertiveness interventions and self-monitoring strategies in school settings are rare despite their potential to improve student academic and behavioral outcomes. As a

result, the present study was conducted with the aim of comparing the effectiveness of teaching self-expression skills and teaching self-monitoring strategies on academic self-efficacy in students with learning disabilities.

2. Materials and Methods

Considering the nature of the subject and the type of independent variable, which is an active type, an intervention method such as an experimental method was used. The statistical population of this research included all the students enrolled in the learning disability center of Ardabil city in the academic year of 2023. A number of 45 people were selected by available sampling method and randomly assigned three groups each containing 15 samples, including the experimental group (1), the experimental group (2) and the control group (on the waiting list). After coordinating and obtaining permission from the university, 45 people were selected and randomly assigned to two experimental groups and one control group to determine the sample size. Self-expression and self-monitoring skills training consisted of 10 60-minute sessions that were conducted once a week. After the end of the treatment period, the treated groups and the control group were re-evaluated in the post-test stage, and then the obtained data were analyzed. It should be noted that written consent was received from the subjects to participate in the research. In order to analyze the data, SPSS25 software and Univariate analysis of covariance were used. The data collection tools in this research included a structured clinical interview and the Morgan-Jinks academic self-efficacy questionnaire.

3. Results

The results of the analysis of covariance in Table 1 show that after controlling the effects of the pre-test, there was a statistically significant difference between the average scores of the two experimental and control groups in the total score of the academic self-efficacy variable ($F=22.452$).

Table 1. Results of analysis of covariance (ANCOA) to investigate the significant difference between the three experimental and control groups in the variable of academic self-efficacy

Source	SS	DF	MS	F	Sig	Eta
Pre-test	96.234	1	96.234	2.786	0.15	0.05
group	629.081	2	314.541	22.452	0.001	0.523
Error	574.388	41	14.009			

4. Discussion and Conclusion

The present study was conducted with the aim of comparing the effectiveness of teaching self-expression skills and teaching self-monitoring strategies on academic self-efficacy in students with learning disabilities. The results of univariate covariance analysis showed that self-expression skills training is effective on academic self-efficacy. In line with this finding, Marogan de Miguelsans et al. (2012) concluded in a research that self-expression skills are effective on students' academic performance. Also, Pari et al. (2017) and Perto (2011) concluded that self-expression training helps to improve the level of self-esteem, psychological well-being, academic progress and self-efficacy. This training focuses on how to respond to difficult interactions in everyday life.

The results of univariate covariance analysis showed that teaching self-monitoring strategies is effective on academic self-efficacy. In line with this finding, Kanani et al. (2017), Hsu (2020) reported in their research that the self-monitoring program was effective in improving self-efficacy and quality of life. In explaining this finding, it can be said that self-monitoring is divided into two main aspects; Self-knowledge and control, every person involved in a learning task must have self-knowledge, that is, be aware of his abilities and limitations and control his behavior based on this knowledge and awareness.

Successful students are students who are self-aware and monitor their learning, in short, self-monitoring increases the tendency to self-control, in other words, self-monitoring training helps people learn how, how often, and how to perform desired behaviors or Adverse awareness is the driving force behind behavioral responses (Bandura & Servon, 1983).

5. Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All ethical principles are considered in this article. Participants were in the process of research. All participants' information was kept confidential.

Funding

This article is taken from the doctoral thesis of Educational Psychology, Islamic Azad University, Ardabil branch. We would like to sincerely thank all those who helped the authors in this research.

Authors' contributions

All authors have participated in the design, implementation and writing of all sections of the present study.

Conflicts of interest

The authors declare that there is no conflict of interest in writing this article.

مقاله پژوهشی

مقایسه اثربخشی آموزش مهارت‌های ابراز وجود و راهبردهای خودنظارتی بر خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان دارای ناتوانی یادگیری

شهناز احمدی^۱، علی شیخ‌الاسلامی^{۲*} و اصغر نخستین‌گلدوست^۳

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، گروه روان‌شناسی، واحد اردبیل، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران.
۲. استاد، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.
۳. استادیار، گروه علوم تربیتی، واحد اردبیل، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران.

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر مقایسه‌ی اثربخشی آموزش مهارت‌های ابراز وجود و راهبردهای خودنظارتی بر خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری بود.

روش‌ها: روش پژوهش، آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان ثبت‌نام شده در مرکز ناتوانی‌های یادگیری آموزش و پرورش شهر اردبیل در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. از این میان، تعداد ۴۵ نفر به صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و پس از جایگزینی تصادفی در گروه‌های آزمایش و کنترل، مورد مطالعه قرار گرفتند (هر گروه ۱۵ نفر). برای جمع‌آوری داده‌ها، از پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی استفاده شد. مهارت‌های ابراز وجود و راهبردهای خودنظارتی به مدت ۱۰ جلسه یک ساعته به گروه‌های آزمایش آموزش داده شد و گروه کنترل هیچ مداخله‌ای را دریافت نکرد.

یافته‌ها: داده‌ها با استفاده از آزمون کوواریانس تک متغیری تجزیه و تحلیل شدند. نتایج تحلیل کوواریانس نشان داد که بعد از کنترل اثرات پیش‌آزمون، تفاوت آماری معناداری بین میانگین نمرات گروه‌های آزمایش و کنترل در نمره کل متغیر خودکارآمدی تحصیلی وجود دارد.

نتیجه‌گیری: بنابراین، آموزش مهارت‌های ابراز وجود و راهبردهای خودنظارتی رویکردهای مؤثری برای ارتقاء خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری هستند.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۰۳

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۱۲/۲۰

کلیدواژه‌ها:

مهارت‌های ابراز وجود، راهبردهای خودنظارتی، خودکارآمدی تحصیلی، ناتوانی یادگیری

مقدمه

شواهد نشان می‌دهد که آن‌ها نسبت به همسالان خود نمره کمتری در خودکارآمدی تحصیلی^۵ کسب می‌کنند (برد، اسکات، دیرینگ و همیل^۶، ۲۰۰۹؛ استاگ، ایتون و اسجولوم^۷، ۲۰۱۸). خودکارآمدی عبارت از تجربه‌های موفق، تجربه‌های جانشینی، ترغیب‌های کلامی یا اجتماعی و حالات عاطفی و فیزیولوژیک است (داداش‌زاده، کله سر، نریمانی و رضایی راد، ۱۳۹۸). مایر و کیم (۲۰۰۰) اظهار داشتند

1. learning disability
2. Abo-Bakr Osman, Ibraheim El-Malky & Fathi Abd-Elmaksoud
3. Jose
4. Ghislanzoni, Tobia, Gambarini, Rossi, Tombini & Ogliari
5. academic self-efficacy
6. Baird, Scott, Dearing & Hamill
7. Stagg, Eaton & Sjoblom

ناتوانی یادگیری^۱ یک اختلال عصبی است که بر توانایی مغز برای دریافت، فرآیند، ذخیره و پاسخ به اطلاعات تأثیر می‌گذارد (ابوبکر عثمان، ابراهیم المالکی، محمود زکی و فتحی عبدالملکسود^۲، ۲۰۲۳). اختلال یادگیری به عنوان مشکلات مداوم در یادگیری خواندن، نوشتن یا انجام ریاضیات با وجود هوش طبیعی، شنوایی و بینایی سالم، انگیزه کافی و فرصت‌های فرهنگی اجتماعی تعریف می‌شود (ژوزه^۳، ۲۰۱۸). ناتوانی یادگیری خاص در ۳ گروه مورد بررسی قرار می‌گیرد: نارساخوانی، ناتوانی در یادگیری ریاضی و نوشتن (گیسلانزونی، توبیا، گامبارینی، روسی، تومینی و اوگلیاری^۴، ۲۰۲۲). از سوی دیگر در مورد دانش‌آموزان مبتلا به ناتوانی یادگیری،

* نویسنده مسئول:

علی شیخ‌الاسلامی

نشانی: استاد، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

تلفن: ۳۳۵۱۵۵۲۶ (۴۵)۹۸+

پست الکترونیکی: a_sheikholslamy@yahoo.com

ناتوانی‌های یادگیری

نسبت به مدرسه و خود داشته باشد (ایگبنگو و آدموکویا، ۲۰۲۰). ابراز وجود^۱ به عنوان شیوه‌ای از تفکر و رفتار تعریف می‌شود که به فرد اجازه می‌دهد در عین احترام به حقوق دیگران از حقوق خود دفاع کند. این توانایی بیان مثبت و سازنده حقوق و نیازهای خود بدون نقض حقوق دیگران است (فرانکلین^۲، ۱۹۹۸). آموزش مهارت‌های ابراز وجود شکلی از رفتاردرمانی است که به افراد کمک می‌کند تا از خود دفاع کنند تا خود را در اصطلاح امروزی توانمندتر کنند. هدف از آموزش مهارت‌های ابراز وجود، آموزش راهبردهای مناسب برای شناسایی و عمل به خواسته‌ها، نیازها و نظرات به افراد و در عین حال احترام به دیگران است (دانشنامه اختلالات روانی^۳، ۲۰۰۷). از نظر هامد^۴ (۱۹۹۶)، آموزش ابراز وجود اصطلاحی است که برای اشاره به برنامه یادگیری طراحی شده برای افزایش شایستگی فرد در برخورد با سایر انسان‌ها استفاده می‌شود. در آموزش ابراز وجود بر مهارت‌ها و عملی کردن این مهارت‌ها تأکید می‌شود. آموزش مهارت ابراز وجود ریشه در رفتاردرمانی معروف به درمان رفتاری شناختی دارد که توسط بک^۵ (۱۹۶۷) توسعه یافته است. ماروگان دمیگلسانز، کاربونو مارتین و پالازولو مارتینز^۶ (۲۰۱۲) در پژوهشی با عنوان "مهارت‌های ابراز وجود و عملکرد تحصیلی در آموزش ابتدایی و متوسطه، تیزهوشان و دانش‌آموزان متعارض" نشان دادند که مهارت‌های ابراز وجود بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان اثربخش است. پاری و کومار^۷ (۲۰۱۷) این نتیجه رسید که آموزش ابراز وجود به بهبود سطح عزت‌نفس، بهزیستی روان‌شناختی و پیشرفت تحصیلی در میان نوجوانان کمک می‌کند. نتایج پژوهش حسین‌پور، خسروجاوید و کافی^۸ (۱۴۰۱) نشان می‌دهد آموزش مهارت‌های ارتباطی بر خودکارآمدی دانش‌آموزان است. نتایج پژوهش پرتو^۹ (۲۰۱۱) نشان داد که ابراز وجود با خودکارآمدی و حل مسأله ارتباط دارد.

از طرف دیگر آموزش راهبردهای یادگیری یکی دیگر از مهم‌ترین و مؤثرترین عوامل در انگیزش پیشرفت و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان است. استفاده از راهبردهای یادگیری مناسب مانند

1. Bandura
2. Showers & Kinsman
3. Lin-Siegler, Dweck & Cohen
4. aspen education group
5. Igbeneghu & Ademokoya
6. assertive
7. Flanklin
8. Encyclopedia of Mental Disorders
9. Hammed
10. Beck
11. Marugán de Miguelsanz, Carbonero Martín & Palazuelo Martínez
12. Parray & Kumar
13. Parto

خودکارآمدی یک متغیر روان‌شناختی واسطه‌ای در سلامت و پیشرفت تحصیلی است (جرسوزه و همکاران، ۱۴۰۲). خودکارآمدی به عنوان یک ویژگی شخصیتی پیش‌بینی کننده می‌تواند در موقعیت‌های تحصیلی و آموزشی عامل مؤثری باشد (زارع و همکاران، ۱۴۰۱). خودکارآمدی تحصیلی عبارت است از باور فرد مبنی بر اینکه وظایف تحصیلی را با موفقیت انجام می‌دهد و به نتایج مطلوب دست می‌یابد بر اساس نظریه شناختی-اجتماعی بندورا^۱ (۱۹۹۷)، خودکارآمدی در طول زندگی فرد متبلور می‌شود و تحت تأثیر چهار منبع اصلی است: تجارب موفق، متقاعدسازی اجتماعی، مشاهده یک مدل اجتماعی و کاهش احساسات استرس‌زا. احساس مثبت خودکارآمدی مستلزم مقابله موفق با موانع از طریق تلاش و پشتکار است. خودکارآمدی نقش مهمی در زمینه‌های پیشرفت بازی می‌کند؛ زیرا میزان خودکارآمدی تحصیلی پیش‌بینی کننده قوی جهت‌گیری، سطح انگیزه و پشتکار فرد است (شورس و کینسمان^۲، ۲۰۱۷). دانش‌آموزانی که خودکارآمدی تحصیلی بالاتری دارند، سازگاری تحصیلی بهتری دارند و راهبردهای یادگیری سودمندتری را به کار برده و در نهایت، کارکرد بهتری خواهند داشت (آرتینا، راجل و دارنینگ، ۲۰۱۰؛ به نقل از عینی و هاشمی، ۱۴۰۱). لین سیگلر، دوک و کوهن^۳ (۲۰۱۶) ادعا کرد که وقتی دانش‌آموزان بر این باورند که توانایی‌هایشان رشد می‌کند، احتمال بیشتری دارد که چالش‌ها را بپذیرند، در تلاش‌های مستمر پافشاری کنند و از اشتباهات و موانع، درس بگیرند؛ بنابراین، تمایل به تعلل و اجتناب تحصیلی را کاهش می‌دهند. در نتیجه، دانش‌آموزانی که با ناتوانی یادگیری مواجه می‌شوند و به توانایی‌های خود ایمان ندارند، ممکن است به سادگی تسلیم شوند و به این نتیجه برسند که فاقد ظرفیت یا استعداد لازم برای موفقیت هستند. نتایج پژوهش مرادی و همکاران (۱۴۰۱) نشان می‌دهد خودکارآمدی تحصیلی در انگیزش پیشرفت و نیازهای اساسی روان‌شناختی دانش‌آموزان مؤثر است.

گروه آموزش اسپن^۴ (۲۰۰۹) عقیده داشت که نوجوانانی که دارای ناتوانی‌های یادگیری هستند اغلب باهوش، خلاق و توانا هستند، اما دارای مسائل عصبی یا رفتاری/عاطفی هستند که بر عملکرد در زمینه‌های خاصی، مانند خواندن، ریاضیات و راهبردهای خودنظارتی تأثیر می‌گذارد. علاوه بر این، این نوجوانان ممکن است در یک زمینه عملکرد فوق‌العاده‌ای داشته باشند، اما در زمینه‌های دیگر کمتر به موفقیت دست پیدا کنند. نوجوانان دارای ناتوانی‌های یادگیری پیشرفت تحصیلی پایینی دارند که می‌تواند تأثیر منفی بر احساس آن‌ها

ناتوانی‌های یادگیری

تکنیک خود نظارتی^۱ می‌تواند برای دانش‌آموزان مفید باشد (زیمرن^۲، ۱۹۸۹). دانستن نحوه اعمال و زمان استفاده از راهبردهای خود نظارتی باعث بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان نیز می‌شود (پینتریش و دی گروت^۳، ۱۹۹۰). آموزش خود نظارتی معمولاً به افراد کمک می‌کند تا منفعل نباشند و دلایل موفقیت یا شکست خود را جستجو کنند (کنعانی، ادیب سرشکی و حقگو، ۲۰۱۷). **هسو^۴** (۲۰۲۰) در پژوهش خود گزارش داد که خود نظارتی، خودکارآمدی دانش‌آموزان و استفاده از راهبردهای یادگیری خودتنظیمی را افزایش داد. کوون و چوی^۵ (۲۰۱۵) در پژوهش خود با عنوان "تأثیر خود نظارتی بر عملکرد فیزیکی، خودکارآمدی و کیفیت زندگی" نشان دادند که برنامه توان بخشی خود نظارتی مبتنی بر خودکارآمدی و کیفیت زندگی مؤثر بود.

با توجه به سوابق پژوهش فوق می‌توان گفت بسیاری از نوجوانان سال‌ها با ناتوانی‌های یادگیری مختلف زندگی کرده‌اند، اغلب بدون اینکه والدین یا معلمان این موضوع را تشخیص دهند. بدون مداخله مناسب، این نوجوانان اغلب ناامید می‌شوند و بسیار کمتر از توانایی‌های خود کار می‌کنند. این امر منجر به از دست دادن عزت نفس و اعتماد به نفس نوجوانان می‌شود (**ایگبنگو و آدموکویا^۶**، ۲۰۲۰). مداخلات خودنظارتی و ابراز وجود به خوبی در سوابق پژوهشی به عنوان بهبود دهنده عوامل تحصیلی برای دانش‌آموزان دارای ناتوانی یادگیری پشتیبانی می‌شود. با این حال، مطالعاتی که مداخلات ابراز وجود و راهبردهای خودنظارتی را در محیط‌های مدارس اجرا می‌کنند، علیرغم پتانسیل آن‌ها برای بهبود نتایج تحصیلی و رفتاری دانش‌آموزان، به ندرت انجام می‌شوند. در نتیجه پژوهش حاضر با هدف مقایسه اثربخشی آموزش مهارت‌های ابراز وجود و راهبردهای خودنظارتی بر خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری انجام گرفت.

روش پژوهش

روش پژوهش حاضر، آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دانش‌آموزان ثبت‌نام شده در مرکز ناتوانی‌های یادگیری آموزش و پرورش شهر اردبیل در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. تعداد ۴۵ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به روش گمارش تصادفی در گروه آزمایش (۱)، گروه آزمایش (۲) و گروه کنترل (در لیست انتظار) جایگزین شدند. پس از نمونه‌گیری برای

تأیید تشخیص داده شده، پرونده‌های تمام اعضای نمونه (نتایج آزمون‌های تشخیصی، آزمون هوشی، گزارشات معلمان و غیره) مورد بررسی قرار گرفت و در کنار آن تمام اعضای نمونه تحت مصاحبه بالینی بر اساس ملاک‌های راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی برای ناتوانی‌های یادگیری قرار گرفتند. آموزش مهارت‌های ابراز وجود و خودنظارتی ۱۰ جلسه‌ی ۶۰ دقیقه‌ای بود که هفته‌ای یک‌بار انجام شد. پس از تمام شدن دوره‌ی آموزش گروه‌های آزمایش و گروه کنترل در مرحله‌ی پس‌آزمون، مجدداً مورد ارزیابی قرار گرفتند و سپس داده‌های به دست آمده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. لازم به ذکر است که از آزمون‌های رضایت‌نامه کتبی برای شرکت در پژوهش دریافت شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS²⁵ و از آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیری استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش شامل پرسشنامه زیر بود:

مصاحبه بالینی ساختاریافته: به منظور بررسی اعتبار و تأیید تشخیص ثبت شده در پرونده هر دانش‌آموز با ناتوانی یادگیری و همچنین تأیید عدم ابتلا به ناتوانی یادگیری در گروه مقایسه عادی مصاحبه بالینی ساختاریافته بر اساس ملاک‌های مندرج در ویراست پنجم راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی برای ناتوانی‌های یادگیری خاص برای همه‌ی دانش‌آموزان اجرا گردید (انجمن روان پزشکی آمریکا، ۲۰۱۳). لازم به ذکر است که برای تکمیل این روند از تمامی گزارش‌های موجود در پرونده دانش‌آموز از جمله آزمون‌های هوشی و تشخیصی و گزارش‌های معلمان دروس مختلف نیز بهره گرفته شد.

پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی: در پژوهش حاضر برای اندازه‌گیری خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان از پرسشنامه خودکارآمدی دانش‌آموزان مورگان - جینکس که توسط **جینکس و مورگان^۷** (۱۹۹۹) طراحی شده است، استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۳۰ ماده است که از خرده مقیاس‌های استعداد، زمینه و تلاش تشکیل شده است و بر روی یک طیف ۴ درجه‌ای از نوع لیکرت قرار دارد. جینکس و مورگان (۱۹۹۹) پایایی این مقیاس را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۰ گزارش کرده‌اند. در ایران نیز **کریم زاده (۱۳۸۵)** با استفاده از روش تحلیل عاملی، روایی این پرسشنامه را مورد

1. self-monitoring
2. Zimmerman
3. Pintrich & De Groot
4. Hsu
5. Kwon & Choi
6. Igbeneghu & Ademokoya
7. Jinks & Morgan

۰/۶۵ و عامل بافت ۰/۶۰ گزارش کرده است.

تأیید قرار داده است. این محقق، بارهای عاملی این تحلیل را برای نمره کل خودکارآمدی ۰/۷۶، عامل استعداد ۰/۶۶، عامل کوشش

جدول ۱. خلاصه جلسات مهارت‌های ابراز وجود (سازمان بهداشت جهانی، فتی و همکاران، ۱۳۸۵)

جلسات	شرح جلسات
اول	معرفی کردن مربی به اعضاء و علت تشکیل جلسه‌های آموزشی را توضیح دادن بین اعضاء گروه و مربی روابط صمیمانه برقرار کردن اهداف شرکت در گروه و همچنین وظایف کلی اعضاء تا آخرین جلسات توضیح داده می‌شود
دوم	شرح و معرفی کلی مفهوم ابراز وجود و میزان اهمیت آن در روابط و همچنین ارائه اطلاعات در مورد آن با ویژگی‌های رفتاری ابراز وجود اعضاء را آشنا کردن و تمرین کردن آن‌ها انواع سبک‌های ارتباطی و واکنش به دیگران از جمله پرخاشگر، منفعل، جرأت ورز و سلطه‌جو را معرفی کردن
سوم	حقوق فردی را تشخیص دادن با انواع روش‌های رفتاری جرات ورزانه آشنا نمودن و تمرین کردن آن
چهارم	در شرح نکات و ویژگی‌های مثبت، خود جرأت ایجاد کردن و اظهارات عاطفی را افزایش دادن و تمرین کردن آن با مهارت مورد تحسین قرار گرفتن آشنا نمودن و تمرین کردن آن
پنجم	تقاضا کردن و همچنین عدم پذیرش تقاضا را تمرین کردن در موقعیت‌های گوناگون با استفاده از کلمه من احساسات مثبت و منفی را ابراز کردن و تمرین کردن آن بر روی گفتن نه بدون حس گناه کردن تمرین کردن
ششم	در مورد اصول منطقی-هیجانی تعریف مختصری ارائه دادن و افکار غیرمنطقی را بررسی کردن با مهارت‌هایی همچون گوش دادن، سؤال‌های باز و بسته آشنا نمودن و تمرین کردن آن‌ها
هفتم	از تفاوت‌های فردی تعریف مختصری ارائه دادن و ایجاد تمایز افراد از یکدیگر ر روی ابراز وجود در بیان نمودن عقیده شخصی و حتی عقایدی که متفاوت با دیگران است تمرین کردن
هشتم	تمرین بر روی تعارف کردن و دریافت تعارف افزایش دادن مهارت در نحوه شروع یک گفتگو و ادامه دادن به آن و ایجاد مهارت در روبه‌رو شدن با سکوت و مشکلاتی که در بحث‌ها و مکالمات احتمالاً به وجود می‌آید و تمرین کردن آن
نهم	با انتقاد دیگران کنار آمدن روان‌شناس روش‌های کنار آمدن با انتقاد را توضیح داده و الگوسازی می‌کند و تمرین آن آشنا شدن با نحوه انتقاد کردن از دیگران و تمرین کردن آن
دهم	مرور کردن تمامی جلسات قبلی تشویق کردن اعضاء به ادامه دادن تمرین‌ها تعیین زمان پس‌آزمون و خداحافظی با اعضاء

جدول ۲. خلاصه جلسات راهبردهای خودنظارتی (فیروزی، علیزاده و فرخی، ۱۳۹۲)

جلسات	شرح جلسات
اول	برقراری ارتباط با دانش‌آموزان و جلب اعتماد آنان و اقدام به اصلاح نگرش‌های آنان نسبت به خواندن و ایجاد جو مناسب و امنیت و آسایش خاطر برای شروع آموزش، یادآوری اهمیت خواندن و آماده کردن دانش‌آموزان برای درگیر شدن با مشکل
دوم	آموزش تعیین اهداف آموزش دانش‌آموزان برای تعیین هدف قبل از خواندن تعیین هدف به معنای ایجاد یک نقشه یا چهارچوب ذهنی برای مطالعه
سوم	آموزش، تمرکز توجه آموزش دانش‌آموزان برای توجه به یک عامل اساسی در یادگیری و درک مطلب و رفع اشکالات به هنگام خواندن اینکه کی و کجا بخواند
چهارم	آموزش انتخاب راهبردهای یادگیری راهبرد شناختی، آموزش دانش‌آموزان در خصوص چگونگی مطالعه کردن و استفاده از بعضی راهبردهای شناختی مانند تکرار و مرور، بسط معنایی و سازمان‌دهی و اینکه یک مطلب را می‌توان به روش‌های مختلفی خواند
پنجم	ارزشیابی از پیشرفت، آموزش دانش‌آموزان برای واری متن برای جبران نقایص و اشکالات خواندن
ششم	ارزشیابی از پیشرفت، آموزش دانش‌آموزان برای واری متن برای جبران نقایص و اشکالات خواندن (تکرار جلسه پنجم)
هفتم	آموزش سؤال کردن و خود پرسشی آموزش دانش‌آموزان برای درگیر ساختن خود در تعامل فعال با متن واری اشکالات و اشتباهات در متن و پرسیدن سؤالاتی از قبیل ایده اصلی مطلب چیست؟ آیا مطلب را فهمیده‌ام؟

ناتوانی‌های یادگیری

هشتم	آموزش سؤال کردن و خود پرسشی آموزش دانش‌آموزان برای درگیر ساختن خود در تعامل فعال با متن واری‌اشکالات و اشتباهات در متن و پرسیدن سؤالاتی از قبیل ایده اصلی مطلب چیست؟ آیا مطلب را فهمیده‌ام؟ (تکرار جلسه هفتم)
نهم	آموزش کنترل زمان و مدیریت زمان در مطالعه و نقش، یادگیری آموزش دانش‌آموزان برای تنظیم تعادل زمان و برنامه‌ریزی زمان‌بندی شده برای خواندن
دهم	آموزش کنترل زمان و مدیریت زمان در مطالعه و نقش، یادگیری آموزش دانش‌آموزان برای تنظیم تعادل زمان و برنامه‌ریزی زمان‌بندی شده برای خواندن (تکرار جلسه نهم)

یافته‌ها

میانگین و انحراف معیار سنی گروه مهارت‌های ابراز وجود، گروه تعداد ۴۵ دانش‌آموز با اختلال یادگیری در دو گروه آزمایش و یک گروه کنترل هر کدام به تعداد ۱۵ نفر در این مطالعه شرکت داشتند. راهبردهای خودنظارتی و گروه کنترل به ترتیب $11/60 \pm 1/05$ ، $11/66 \pm 1/04$ و $11/66 \pm 1/11$ است.

جدول ۳. میانگین و انحراف معیار نمرات پیش‌آزمون و پس‌آزمون سه گروه آزمودنی در متغیر خودکارآمدی تحصیلی

متغیر	مراحل	گروه مهارت‌های ابراز وجود	گروه راهبردهای خودنظارتی	گروه کنترل
		M±SD	M±SD	M±SD
خودکارآمدی	پیش‌آزمون	۴۰/۷۳±۱۱/۵۳	۴۵/۰۰±۱۶/۴۰	۴۲/۷۳±۴/۹۷
تحصیلی	پس‌آزمون	۴۹/۰۶±۱۲/۸۱	۵۱/۶۰±۱۶/۲۰	۴۲/۴۰±۵/۱۲

آزمون نشان می‌دهد که توزیع نمرات متغیرهای وابسته در پیش‌آزمون- پس‌آزمون نرمال است و داده‌ها از توزیع نرمال برخوردار هستند ($p > 0/05$). برای بررسی همگنی واریانس‌ها از آزمون لوین استفاده شد که نتایج نشان داد که گروه‌های مورد مطالعه از واریانس‌های همگنی برخوردارند همچنین با توجه به ضرایب همبستگی بین پیش‌آزمون و پس‌آزمون متغیرها، مفروضه خطی بودن روابط بین متغیرهای همپراش یا کمکی (نمرات پیش‌آزمون) محقق شد و نیز از آنجا که متغیرهای همپراش با یکدیگر همبستگی بالای ۰/۷ نداشتند، بنابراین مفروضه هم خطی چندگانه اجتناب شد.

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود، میانگین و انحراف معیار آزمودنی‌های سه گروه آزمایش و کنترل را در متغیر خودکارآمدی تحصیلی را نشان می‌دهد. همان‌طور که ملاحظه می‌شود نمرات آزمودنی‌های گروه آزمایش در مرحله پس‌آزمون متغیر خودکارآمدی تحصیلی افزایش می‌یابد، اما در گروه کنترل تغییر چندانی نکرده‌اند.

قبل از استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیری، پیش‌فرض‌های آن مورد بررسی قرار گرفت. جهت نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف استفاده گردید. نتایج این

جدول ۴. نتایج تحلیل کوواریانس برای بررسی تفاوت بین گروه‌های آزمایش و کنترل در متغیر خودکارآمدی تحصیلی

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	DF	میانگین مجذورات	F	Sig	η ²
پیش‌آزمون	۹۶/۲۳۴	۱	۹۶/۲۳۴	۲/۷۸۶	۰/۱۵	۰/۰۵
گروه	۶۲۹/۰۸۱	۲	۳۱۴/۵۴۱	۲۲/۴۵۲	۰/۰۰۱	۰/۵۲۳
خطا	۵۷۴/۳۸۸	۴۱	۱۴/۰۰۹			

نتایج تحلیل کوواریانس در جدول ۴ نشان می‌دهد که بعد از کنترل اثرات پیش‌آزمون، تفاوت آماری معناداری بین میانگین نمرات دو

جدول ۵. نتایج آزمون تعقیبی بونفرونی برای مقایسه میانگین پس‌آزمون خودکارآمدی تحصیلی در گروه‌های آزمایش و کنترل

متغیر وابسته	گروه (I)	گروه (J)	تفاوت میانگین‌ها (I-J)	خطای معیار	Sig
مهارت‌های ابراز وجود	راهبردهای خودنظارتی	کنترل	۱/۶۵۸	۱/۳۸۲	۰/۷۱
	مهارت‌های ابراز وجود	کنترل	-۱/۶۵۸	۱/۳۸۲	۰/۷۱
راهبردهای خودنظارتی	کنترل	مهارت‌های ابراز وجود	۶/۹۷۴*	۱/۳۷۱	۰/۰۰۱
	مهارت‌های ابراز وجود	راهبردهای خودنظارتی	-۸/۶۳۱*	۱/۳۷۰	۰/۰۰۱
کنترل	مهارت‌های ابراز وجود	راهبردهای خودنظارتی	-۶/۹۷۴*	۱/۳۷۱	۰/۰۰۱
	راهبردهای خودنظارتی	مهارت‌های ابراز وجود	۸/۶۳۱*	۱/۳۷۰	۰/۰۰۱

ناتوانی‌های یادگیری

درخواست) ظرفیت سازمان‌دهی دانش‌آموزان را بهبود بخشید تا بتوانند افکار خود را راحت‌تر درک کرده و بپذیرند که این امر باعث افزایش خودکارآمدی تحصیلی آن‌ها می‌شود.

نتایج تحلیل کوواریانس تک متغیری نشان داد که آموزش راهبردهای خودنظارتی بر خودکارآمدی تحصیلی اثربخش است. همسو با این یافته، کنعانی و همکاران (۲۰۱۷)، هسو (۲۰۲۰) و کون و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهش خود گزارش دادند و برنامه خود نظارتی در بهبود خودکارآمدی و کیفیت زندگی مؤثر بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت خودنظارتی به دو جنبه اصلی تقسیم می‌شود؛ دانش و کنترل خود، هر فردی که درگیر یک تکلیف یادگیری می‌شود باید نسبت به خود شناخت داشته باشد؛ یعنی از توانایی‌ها و محدودیت‌هایش آگاه باشد و رفتار خود را بر اساس این دانش و آگاهی کنترل نماید. دانش‌آموزان موفق، دانش‌آموزانی هستند که از یادگیری خود آگاه هستند و بر آن نظارت دارند، به طور خلاصه، خودنظارتی تمایل به خودکنترلی را افزایش می‌دهد، به عبارت دیگر، آموزش خودنظارتی به افراد کمک می‌کند تا از چگونگی، دفعات و چگونگی انجام رفتارهای دلخواه یا نامطلوب آگاه بمانند که نیروی محرکه پاسخ‌های رفتاری است (بندورا و سروون، ۱۹۸۳). از طرف دیگر با توجه به اینکه نظارت، محور تنظیم فراشناختی است و ارتباط نزدیکی با سایر اجزای اصلی راهبردهای یادگیری خودتنظیمی مانند کنترل، ارزیابی و بازتاب دارد بر رفتارهای دانش‌آموزان اثربخشی قابل توجهی دارد (زیمرمن و پاولسن، ۱۹۹۵). اگر دانش‌آموز اعتقاد داشته باشد که بر موقعیت یادگیری کنترل دارد با انگیزه بیشتری با آن مواجه خواهد شد. آموزش این راهبردها به دانش‌آموزان، باعث می‌شود که آن‌ها باور کنند که می‌توانند فعالیت‌های تحصیلی خود را مدیریت کنند.

همان‌طور که نتایج آزمون بونفرونی نشان می‌دهد در متغیر خودکارآمدی تحصیلی بین آموزش مهارت‌های ابراز وجود و آموزش راهبردهای خودنظارتی تفاوت معناداری وجود ندارد. این عدم تفاوت را می‌توان این‌گونه تبیین کرد که خودنظارتی یکی از راهبردهای اساسی و مهم مداخلات شناختی-رفتاری است در مقابل آموزش جرأت‌ورزی نیز شامل تکنیک‌های رفتاری و تکنیک‌های شناختی است. در میان نمونه‌های برجسته شناختی-رفتاری، درمانگران معمولاً افراد را به خودنظارتی و ابراز وجود تشویق

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌گردد در متغیر خودکارآمدی تحصیلی بین درمان مهارت‌های ابراز وجود و راهبردهای خودنظارتی تفاوت معناداری وجود ندارد ($P > 0/05$) بدین معنی که هر دو درمان در افزایش خودکارآمدی تحصیلی تأثیر معنادار داشته‌اند و در نهایت بین مهارت‌های ابراز وجود و گروه کنترل و راهبردهای خودنظارتی و گروه کنترل تفاوت معناداری وجود دارد ($P < 0/05$).

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف مقایسه‌ی اثربخشی آموزش مهارت‌های ابراز وجود و راهبردهای خودنظارتی بر خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری انجام گرفت.

نتایج تحلیل کوواریانس تک متغیری نشان داد که آموزش مهارت‌های ابراز وجود بر خودکارآمدی تحصیلی اثربخش است. همسو با این یافته، ماروگان د میگل‌سانز و همکاران (۲۰۱۲) در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که مهارت‌های ابراز وجود بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان اثربخش است. همچنین پاری و همکاران (۲۰۱۷) و پرتو (۲۰۱۱) به این نتیجه رسیدند که آموزش ابراز وجود به بهبود سطح عزت‌نفس، بهزیستی روان‌شناختی، پیشرفت تحصیلی و خودکارآمدی کمک می‌کند. در تبیین این یافته می‌توان گفت برای دانش‌آموزان با ناتوانی یادگیری، انگیزه برای انجام وظایف تحصیلی پایین است و خودکارآمدی آن‌ها به دلیل شکست مکرر و پیشرفت تحصیلی ضعیف شکننده است (وونگ و همکاران، ۲۰۰۸) و خودکارآمدی پایین بر مشارکت آن‌ها در فرآیند یادگیری تأثیر می‌گذارد (کاووسیک و حسین، ۲۰۲۳) و هدف اصلی آموزش جرأت‌ورزی این است که به فرد کمک کند نحوه نگرش خود را تغییر دهد، ابراز وجود خود را بهبود بخشد، حالات و افکار فردی خود را به درستی بیان کند و اعتماد به نفس خود را بیشتر کند (آلبرتی و امونز، ۲۰۰۱). این آموزش بر نحوه واکنش به تعاملات دشوار در زندگی روزمره متمرکز است. علاوه بر این، دانش‌آموزان می‌توانستند نظرات خود را در مورد موضوعات مختلف (از جمله مواجهه با انتقاد، ابراز ناراضی، امتناع و درخواست و تعریف و تمجید) بیان کنند و تجربیات خود را با یکدیگر به اشتراک بگذارند. معرفی اعضای گروه به دانش‌آموزان دیگر اجازه داد تا متوجه شوند که سایر اعضای گروه تجربیات بد مشابهی در گذشته داشته‌اند که به آن‌ها اجازه می‌دهد تا مفهوم خود را از خود یکپارچه کنند و عزت‌نفس و خودکارآمدی تحصیلی خود را بهبود بخشند. علاوه بر این، شرکت در بازی‌های نقش‌آفرینی (شامل مواجهه با انتقاد و ابراز ناراضی، امتناع و

1. Wong
2. Kausik & Hussain
3. Alberti & Emmons
4. Bandura & Cervone
5. Zimmerman & Paulsen

منابع

- حسین پور، زو، خسرو جاوید، م. کافی، م. (۱۴۰۱). تأثیر آموزش مهارت-های ارتباطی بر خودکارآمدی و اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان. *فصلنامه روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۱(۲)، ۳۹-۵۰.
- <https://dorl.net/dor/20.1001.1.22520821.1401.11.2.3.2>
داداش‌زاده کله سر، ر.، نریمانی، م. و رضایی‌راد، م. (۱۴۰۰). نقش تاب‌آوری، تنظیم هیجان و خودکارآمدی در پیش‌بینی فرسودگی تحصیلی دانش‌آموزان دختر در مدارس متوسطه دوم شهر اردبیل. *روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۱(۱)، ۸۶-۱۰۳.
- https://jwp.uma.ac.ir/article_1139.html
زارع، ا.، حیدری، ح.، داوودی، ح.، و معینی کیا، م. (۱۴۰۱). مدل‌یابی تأثیر خودارزیابی بر پیشرفت درس ریاضی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه با میانجی‌گری خودتنظیمی و خودکارآمدی ریاضی. *فصلنامه روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۱(۲)، ۶۲-۷۰.
- [DOI:10.22098/jsp.2022.1717]
عینی، س.، و هاشمی، ز. (۱۴۰۱). اثربخشی درمان شناختی-رفتاری بر تعلل ورزی تصمیم‌گیری و خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان. *فصلنامه روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۱(۱)، ۶۸-۷۹.
- <https://dorl.net/dor/20.1001.1.22520821.1401.11.1.6.3>
غزل جرسوزه، غ.، یار احمدی، ی.، احمدیان، ح.، اکبری، م. (۱۴۰۲). تدوین مدل علی بهزیستی تحصیلی بر اساس خودتنظیمی انگیزشی و خودکارآمدی هیجانی با نقش واسطه‌ای سرسختی تحصیلی در دانش‌آموزان. *فصلنامه روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۲(۲)، ۵۹-۷۴.
- [DOI:10.22098/jsp.2023.6956.4131]
سازمان بهداشت جهانی (۱۳۸۵). *برنامه آموزش مهارت‌های زندگی*. ترجمه: لادن فتی، فرشته موتابی و مهرداد کاظم‌زاده. تهران: انتشارات دانژه.
- فیروزکوهی برنج‌آبادی، م. (۱۳۹۲). بررسی تأثیر آموزش خودنظارتی بر بهبود مهارت‌های خواندن دانش‌آموزان دارای مشکلات خواندن. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی*. تهران.
- <https://elmnet.ir/doc/440100774-29172>
مرادی، ج.، یار احمدی، ی.، گودرزی، م.، مرادی، ا. (۱۴۰۱). بررسی نقش واسطه‌ای خودکارآمدی تحصیلی در رابطه بین هویت تحصیلی موفق، باورهای معرفت‌شناختی، نیازهای اساسی روان‌شناختی با انگیزش پیشرفت دانش‌آموزان. *فصلنامه روان‌شناسی مدرسه و آموزشگاه*، ۱۱(۳)، ۸۶-۹۹.
- <https://dorl.net/dor/20.1001.1.22520821.1401.11.3.6.7>
کریم‌زاده، م. و محسنی، ن. (۱۳۸۵). بررسی رابطه خودکارآمدی تحصیلی با پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان دختر سال دوم دبیرستان شهر تهران (گرایش‌های علوم ریاضی و علوم انسانی). *مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان*، ۴(۲)، ۲۹-۴۵.

[DOI:10.22051/jwsp.2006.1269]

می‌کنند تا به تشخیص ارتباط بین افکار و هیجان‌ها کمک کنند. این راهبرد شامل مشاهده و ثبت سیستماتیک و منظم رفتار آماج مانند پاسخ‌های هیجانی یا رفتارهای مشکل‌ساز، بازنمایی رفتار و عملکرد در ذهن و خودارزیابی است بر همین اساس ترکیب این دو رویکرد ممکن است خودکارآمدی تحصیلی آن‌ها را بهبود بخشد.

عدم کنترل متغیرهای جمعیت شناختی و استفاده از مقیاس خودگزارش دهی دو محدودیت عمده مطالعه حاضر بود که پیشنهاد می‌شود مطالعات آتی با کنترل متغیرهای جمعیت شناختی و با استفاده از ابزارهای دیگر همچون مشاهده انجام شود. از لحاظ کاربردی با توجه به اثربخش بودن آموزش مهارت‌های ابراز وجود و آموزش راهبردهای خودنظارتی بر خودکارآمدی تحصیلی دانش‌آموزان دارای ناتوانی یادگیری توصیه می‌شود افزایش و اجرای مداخلات راهبردهای خودنظارتی و مهارت‌های ابراز وجود در محیط‌های مدرسه توسط روان‌شناسان و مشاوران مدارس به ویژه برای هدف قرار دادن توانمندی‌های تحصیلی و ارتقای سطح خودکارآمدی دانش‌آموزان مفید است.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

تمامی اصول اخلاقی در این مقاله رعایت شده و تمامی شرکت‌کنندگان در جریان نحوه انجام پژوهش قرار گرفتند. لازم به ذکر است که اطلاعات به صورت محرمانه نگه داشته شد.

حامی مالی

این مقاله برگرفته از رساله دکتری رشته روان‌شناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل است. بدین وسیله از تمامی کسانی که در این پژوهش نویسندگان را یاری کردند، صمیمانه سپاسگزاری می‌شود.

مشارکت نویسندگان

تمامی نویسندگان در بررسی ادبیات پژوهش، مطالعات میدانی و تجزیه و تحلیل داده‌ها مشارکت داشتند.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که در نگارش این مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

References

- Abo-Bakr Osman, O. Ibraheim El-Malky, M. Mahmoud Zaki, M. & Fathi Abd-Elmaksoud, S. (2023). Effect of Psycho-Social Program on Caregiver's Emotional Distress and Perceived Social Skills of their Children Suffering from Learning Disabilities. *Journal of Nursing Science Benha University*, 4(1), 532-550. [DOI:10.21608/jnsbu.2023.278830]
- Alberti, R.E., Emmons, M.L., 1977. *Your Perfect Right*. Human Sciences Press. <https://www.scribd.com/document/442385952/Your-Perfect-Right-Robert-Alberti-PDF>
- American Psychiatric Association, D. S. M. T. F., & American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5* (Vol. 5, No. 5). Washington, DC: American psychiatric association.
- Aspen Education Group 2009. *Learning Disabilities. Fact Sheets*. <http://www.aspeneducation.com/factsheetld.html>
- Baird, G. Scott, W. Dearing, E. & Hamill, S. (2009). Cognitive self-regulation in youth with and without learning disabilities: Academic self-efficacy, theories of intelligence, learning versus performance goal preferences, and effort attributions. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 28(7), 881-908. [DOI:10.1521/jscp.2009.28.7.881]
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215. [DOI:10.1037/0033-295X.84.2.191]
- Bandura, A., & Cervone, D. (1983). Self-evaluative and self-efficacy mechanisms governing the motivational effects of goal systems. *Journal of personality and social psychology*, 45(5), 1017. [DOI:10.1037/0022-3514.45.5.1017]
- Beck, A. T. (1967). *Depression – clinical experimental and theoretical aspects*, New York: Harper and Row. <https://www.scirp.org/reference/ReferencesPapers?ReferenceID=796987>
- Dadashzadeh, R., Narimani, M., & Rezaei rad, M. (2021). The role of resilience, emotional regulation and self-efficacy in predicting academic burnout of female students in senior high schools of Ardabil. *Journal of school psychology*, 10(1), 207-216. http://jsp.uma.ac.ir/article_1139_1e54b36ed688dd5a19481f6b1bb98684.pdf
- Eyni, S. & Hashemi, Z. (2022). The Effectiveness of Cognitive Behavioral Intervention on Decisional Procrastination and Academic Self-efficacy of Students. *Journal of School Psychology and Institutions*, 11(1), 68-79. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.22520821.1401.11.1.6.3>
- Flanklin, D. J. 1998. Assertiveness skills in <http://www.headinjury.com/assertskills.htm>
- Ghislanzoni, L. Tobia, V. Gambarini, A. Rossi, E. Tombini, G. & Ogliari, A. (2022). The psychopathological profile of children with specific learning disorders: the point of view of children and their mothers. *European Journal of Special Needs Education*, 37(1), 89-103. [DOI:10.1080/08856257.2020.1847764]
- Hammed, T. A. 1996. *Assertiveness Skills*, Ibadan: CYFO Behaviour Services Paper. Encyclopedia of Mental Disorders 2007. Assertiveness training in <http://www.minddisorders.com/A-Br/Assertiveness-training.html.-3>
- Hoseinpoor, Z., Khosrojauid, M. & Kafi, M. (2022). The Effect of Communication Training Skills on Self-Efficacy and Social Anxiety of Students. *Journal of School Psychology and Institutions*, 11(2), 39-50. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.22520821.1401.11.2.3.2>
- Hsu, P. Y. (2020). Self-Regulated learning strategies in technology-enhanced learning: Teaching self-monitoring and English oral presentation skills in graduate program. In Proceedings of the 2020 11th International Conference on e-Education, e-Business, e-Management, and e-Learning (pp. 25-29). [DOI:10.1145/3377571.3377579]
- Igbeneghu, P. E. & Ademokoya, J. A. (2020). Effects of rational emotive behaviour therapy and assertiveness skills training on healthy sexual behaviours among adolescents with learning disabilities in Ibadan, Nigeria. *European journal of education studies*, 7(11). [DOI:10.46827/ejes.v7i11.3345]
- Jarsozeh, G., Yarahmadi, Y., Ahmadian, H. & Akbari, M. (2023). Casual modeling of academic well-being based on motivational self-regulation and emotional self-efficacy by mediating role of academic hardiness in students. *Journal of School Psychology and Institutions*, 12 (2), 59-74. [DOI:10.22098/jsp.2023.6956.4131]
- Jinks, J., Morgan, V. (1999). Childrens perceived academic self-efficacy: An inventory scale. *The clearing House*, 72(4): 224-230. [DOI:10.1080/00098659909599398]
- Jose, J. (2018). Learning disabilities: A growing concern for parents. Retrieved October 11, 2018 from <http://sites.google.com/a/depaul.edu/in/de-paul-times/022009/020902>
- KarimZade, M., & Mohseni, N. (2006). Female Academic Self-Efficacy and Academic Achievement. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 4(2), 29-45. [DOI:10.22051/jwsps.2006.1269]
- Kausik, N. H., & Hussain, D. (2023). The impact of inclusive education on academic motivation, academic self-efficacy, and well-being of students with learning disability. *Journal of Education*, 203(2), 251-257. [DOI:10.1177/00220574211031957]
- King, S., Wang, L., Datchuk, S. M., & Rodgers, D. B. (2023). Meta-analyses of reading intervention studies including students with learning disabilities: A methodological review. *Journal of learning disabilities*, 56(3), 210-224. [DOI:10.1177/00222194221077688]
- Lin-Siegler, X. Dweck, C. S. & Cohen, G. L. (2016). Instructional interventions that motivate classroom learning. *Journal of Educational Psychology*, 108(3), 295-299. [DOI:10.1037/edu0000124]
- Moradi, J., Yarahmadi, Y., Goodarzi, M & Moradi, O. (2022). Investigating the mediating role of academic self-efficacy in the relationship between successful academic identity, epistemological beliefs, basic psychological needs, and students' achievement motivation. *Journal of School Psychology and Institutions*, 11(3), 86-97. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.22520821.1401.11.3.6.7>
- Marugán de Miguelsanz, M. Carbonero Martín, M. A. & Palazuelo Martínez, M. (2012). Assertive skills and academic performance in Primary and Secondary Education, giftedness, and conflictive students. [DOI:10.25115/ejrep.v10i26.1492]

- Parray, W. M. & Kumar, S. (2017). Impact of assertiveness training on the level of assertiveness, self-esteem, stress, psychological well-being and academic achievement of adolescents. *Indian Journal of Health and Wellbeing*, 8(12), 1476-1480. <https://www.sciepub.com/reference/285876>
- Parto, M. (2011). Problem solving, self-efficacy, and mental health in adolescents: Assessing the mediating role of assertiveness. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 30, 644-648. [DOI:10.1016/j.sbspro.2011.10.125]
- Showers, A. H. & Kinsman, J. W. (2017). Factors that contribute to college success for students with learning disabilities. *Learning Disability Quarterly*, 40(2), 81-90. [DOI:10.1177/0731948717690115]
- Stagg, S. D. Eaton, E. & Sjoblom, A. M. (2018). Self-efficacy in undergraduate students with dyslexia: A mixed methods investigation. *British Journal of Special Education*, 45(1), 26-42 [DOI:10.1111/1467-8578.12200]
- Wong, B., Graham, L., Hoskyn, M., & Berman, J. (Eds). (2008). *The ABCs of learning disabilities* (2nd ed). Academic Press. <https://shop.elsevier.com/books/the-abcs-of-learning-disabilities/wong/978-0-12-372553-0>
- World Health Organization (2006). *Life skills training program*. Translation: Laden Fathi, Farishte Mutabi and Mehrdad Kazemzadeh. Tehran, Danje Publications.
- Zare, A., Heidari, H., Davoodi, H. & Moeini Kia, M. (2022). Modeling self-assessment impact on math achievement with mediated by self-regulation and self-efficacy of high school students. *Journal of School Psychology and Institutions*, 11(2), 62-70. [DOI:10.22098/jsp.2022.1717]
- Zimmerman, B. J. (1989). A social cognitive view of self-regulated academic learning. *Journal of educational psychology*, 81(3), 329. [DOI:10.1037/0022-0663.81.3.329]
- Zimmerman, B. J., & Paulsen, A. S. (1995). Self-monitoring during collegiate studying: An invaluable tool for academic self-regulation. *New directions for teaching and learning*, 1995(63), 13-27. [DOI:10.1002/tl.37219956305]